ولادت امام حسن مجتبی علیه‌السلام را تبریک می‌گوییم

جام جم

یکشنبه
۲۸ فروردین ماه ۱۴۰۱

روزنامه فرهنگی، اجتماعی
صبح ایران، ۱۵ رمضان ۱۴۴۳
۲۰ صفحه، سال بیست و دوم
شماره ۶۱۹۴، قیمت در استان
تهران و البرز ۳۵۰۰ تومان
و دیگر استان‌ها ۲۵۰۰ تومان
Sunday - April 17,2022

www.jamejamdaily.ir

گفت‌وگوی «جام جم» با نجم‌الدین شریعتی

«ماه من» اینجا طلوع می‌کند

صفحه ۶

گزارش «جام جم» از نظارت بر اصناف و حقوق مصرف‌کنندگان

استقبال از نظارت انتظار ضمانت

۳

گفت‌وگوی «جام جم» با دکتر اکبری، نویسنده و مورخ

درس‌های امام حسن علیه‌السلام برای زندگی امروز

طرح آستان قدس رضوی | ۱۰-۱۱ |

وضعیت نگران‌کننده در آستانه ورود موج جدید کرونا؛

طرح هوشمند فراموشی کرونا!

پیک هفتم کرونا در حال شکل‌گیری است

هر هفته نقشه وضعیت کرونا در کشور نسبت به هفته قبل قرمزتر می‌شود. دو روز قبل اعلام شد به شمار شهرهای با وضعیت قرمز در کشور اضافه شده است. این هفته و در ۲۶ فروردین‌ماه، ۵۵ شهر در وضعیت قرمز قرار گرفته است. این در حالی است که هفته گذشته و در ۱۹فروردین‌ماه، ۳۴ شهر در شرایط پرخطر یا قرمز قرار داشت. افزایش تعداد شهرهای قرمز در کشور اما از این جهت حائز اهمیت است که تعداد شهرهای نارنجی نیز افزایش یافت و به ۸۴ شهرستان رسید.

۱۸

راهبردهای مقاومت پس از درماندگی جدید صهیونیست‌ها چگونه رقم می‌خورد؟

فرمان محو اسرائیل از «تهران» تا «قدس»

۲

افزایش تصاعدی تعداد قربانیان سلاح‌های گرم در آمریکا

شلیک سلاح‌های نامرئی به کمپین انتخاباتی بایدن

۸

حوادث

گزارش «جام جم» از پشت پرده قاچاق اتباع افغان به ایران

کابل-تهران به قیمت جان

در این سفر خطرناک، از مناظر زیبا و خوراکی بین راه و گشت و گذار خبری نیست. همه چیز باید مخفیانه، چراغ‌خاموش و دور از چشم پلیس انجام شود. در پایان هم سود این قاچاق خطرناک در جیب اربابان می‌رود.

صفحه ۱۹

گزارش ویژه

ستارگانی که به ایران آمدند چقدر گرفتند؟

پول‌پاشی جنجالی

گویا ماتئوس گران‌ترین مسافر این سفر ۲۴ ساعته به ازای دریافت ۱۰ هزار دلار (حدودا ۲۵۴ میلیون تومان) بوده است، معلوم نیست ریشه این پول‌ها از کجاست

صفحه ۱۷

راهکارهای امام حسن(ع) در توسعه فرهنگی
تأثیرات دیدار سالانه شاعران با رهبر انقلاب
آرایش سیاسی مقاومت برای محو اسرائیل
مراقب سیگنال انحرافی دولت بایدن باشیم

یادداشت

راهکارهای امام حسن(ع) در توسعه فرهنگی

عبدالکریم پاک‌نیاتبریزی
پژوهشگر تاریخ اسلام

یکی از وجوه شخصیتی امام حسن مجتبی(ع) که کمتر به آن پرداخته شده، بعد فرهنگی شخصیت ایشان است. مهر نبوی و عصمت فاطمی در کنار حسن علوی، ریشه‌های تربیتی امام حسن(ع) بود. امام حسن از پدرش درس‌های بسیاری آموخت. تکریم شخصیت‌های مهم اسلامی مانند ابوذر نمونه‌ای از درس‌های علی(ع) به فرزندش بود. علاوه بر این امام مجتبی(ع) همواره از مطالب منابر پیامبر بهره می‌برد و راوی آموزه‌های آن برای مادر بود. پیشوای دوم شیعیان در چنین فضایی رشد کرد و مورد توجه خانواده خود بود. او را آگاه‌ترین و دانشمندترین افراد زمانه می‌دانستند و افراد را در مسائل حقوقی و علمی به ایشان ارجاع می‌دادند. شخصیت امام دارای ویژگی‌های فرهنگی است که از دل تاریخ بیرون آمده است. تفسیر قرآن(مانند آیه شاهد و مشهود) و موعظه‌های مستدل در نکوهش افراط و تفریط و تحسین میانه‌روی، ارائه راهکار برای جلوگیری از انحرافات اجتماعی و بدعت‌های مذهبی، تلاش برای پاسخگویی به شبهات، مکاتبه با دوستان و آگاهی‌بخشی به آنان و تعلیم وتعلم مردم در قالب روایت و حدیث از ویژگی‌های شخصیت فرهنگی امام حسن(ع) است.

سبک زندگی، شیوه‌نامه و روش‌های تربیتی امام حسن(ع) بهترین شیوه معرفی فرهنگ دینی است. امام در مورد تربیت فرزند، انتخاب همسر، تأثیر صفات روحی پدر و مادر و مراقبت‌های دوره بارداری، غذای حلال، اصلاح خانواده، ایجاد محیط پر نشاط برای فرزندان، اهمیت ورزش، اهمیت گشاده‌رویی در مراودات و آراستگی ظاهری آموزه‌های بسیاری برای ما دارند که خود بحث مهمی در سبک زندگی به عنوان یک شیوه فرهنگی است. امام حسن مجتبی دارای شخصیت فرهیخته و فرهنگ‌سازی بود و علاوه بر ابعاد پیدا و پنهان، ابعاد فرهنگی چهره ایشان به تنهایی نقش یک‌مدرسه فرهنگ‌سازی را در قالب روایات ایفا می‌کرد. از همین رو امام بر رشد و توسعه فرهنگی جهان اسلام تاثیرگذار بوده است. خطابه‌ها، گفتارها، مناظره‌ها، تفسیرها و روایت‌هایی که از آن حضرت به جای مانده، همواره در گسترش فرهنگ اسلام تاثیرگذار بوده است. سیره امام(ع) چه در بعد فردی و چه سیاسی حاوی نکات مهم تربیتی و فرهنگی است. درسنامه زندگی امام حسن(ع) برای بشر در همه تاریخ قابل بهره‌برداری است. در بعد سیاسی نیز صلح امام حسن آثار و برکاتی در توسعه فرهنگ و تمدن اسلامی‌داشته است.

صلح امام علاوه بر حفظ جامعه از یک فتنه بزرگ نظامی و قتل‌عام مردم، موجب حفظ ذخیره نخبگانی از حیله معاویه شد. اگر امام حسن(ع) صلح نمی‌کرد هزاران مسلمان به قتل می‌رسیدند و از نسل مسلمان نخبه‌ای به جای نمی‌ماند. امام با صلح و ایجاد وحدت به ما آموخت در سایه وحدت، تمدن ترقی پیدا می‌کند، صلح موجب می‌شود در سایه امنیت علوم و متفکرین رشد کرده و جامعه اسلامی‌توسعه پیدا کند. مخالفان تلاش کردند زحمات فرهنگی امام حسن را به حاشیه ببرند اما آثار فرهنگی زیادی از امام حسن در جامعه اسلامی به جا مانده که باید برای شناخت بیشتر شخصیت امام مورد تحلیل قرارگیرد و از راهبردها و راهکارهای امام در توسعه فرهنگی و تمدنی استفاده شود.

نگاه روز

تأثیرات دیدار سالانه شاعران با رهبر انقلاب

عباس محمدی
مدیر مرکز آفرینش‌های ادبی حوزه هنری

دیدار شاعران با رهبر معظم انقلاب شاید تنها دیدار فرهنگی یکی از مسؤولان ارشد نظام با قشر هنرمند آن‌هم در یک حلقه صمیمی و بی‌واسطه است. هرچند شاید خرده‌هایی بگیرند که این جمع، گزینشی انتخاب می‌شود. با توجه به محدودیت فضا و معیارها و درجاتی که در عالم کیفی‌کردن هنر وجود دارد، ممکن است به‌ناچار همین‌طور هم باشد. این جلسه، حلقه انتخابی نسل‌های مختلف را دربرمی‌گیرد و شعرهایی هم که خوانده می‌شود موضوعات مختلفی دارد؛ از عاشقانه و اجتماعی و طنز و اعتراضی و مذهبی تا سوژه‌های روزآمد. لابه‌لای شعرخوانی‌ها اگر نکته خاصی باشد و ایجاب کند، رهبری درباره آن صحبت می‌کنند. گاهی هم در پایان شعرخوانی‌ها، رهبر معظم انقلاب نکاتی را درخصوص رویکرد شاعر، قالب‌ها و موضوعات بیان می‌دارند.

مهم‌ترین وجهه این دیدار که شاید بر کسی پوشیده نباشد، منویاتی است که رهبر انقلاب از این رسانه و در این جلسه بیان می‌فرمایند که همه رویکردهای شاخص و اهداف مهم فرهنگی را بر همه مسؤولان روشن کرده که راهگشاست. ایشان درحقیقت در این دیدارها و نشست‌ها درخصوص ساختار فرهنگ و هنر ارائه طریق می‌کنند اما این‌که چگونه به این راهکارها عمل می‌شود و به سرانجام می‌رسد و سیاست‌گذاری می‌شود، بماند.

درجه اهمیت این دیدارها این است که رهبر معظم انقلاب، مهم‌ترین نکات فرهنگی و هنری و آن چشم‌اندازهایی که باید در عرصه فرهنگ و تمدن ایران اسلامی بیان کنند، معمولا در این گونه جلسات مطرح می‌کنند ازجمله رویکردی که درخصوص پاسداشت و حفظ و نگهداری زبان فارسی است. همچنین در این دیدارها، درباره شیوه بیان اشعار و رویکرد در کشف مضامین و موضوعاتی که درباره آنها شعر گفته می‌شود، از سوی رهبر معظم انقلاب دیدگاه‌هایی مطرح می‌شود. همین‌طور راهنمایی‌های ایشان درباره این‌که چه بگوییم و پرهیزدادن ایشان از این‌که چه نگوییم، در این جلسات بارز است. همه اینها باعث می‌شود مسیری برای شاعران متعهد ایجاد شود و همراه با آن، برای مسؤولان فرهنگی راهگشا باشد تا خط‌مشی و شیوه و مسیر سیاست‌گذاری‌ها را بدانند. این دیدارهای رهبر انقلاب با هنرمندان، سابقه زیادی از زمانی دارد که ایشان بر مسند ریاست‌جمهوری بودند و تا امروز که در جایگاه رهبری هستند، ادامه دارد چراکه ایشان همواره نسبت به عرصه فرهنگ‌وهنر دغدغه‌مندند که این دغدغه‌مندی هم مهم است و هم مبارک.

در دوران همه‌گیری کرونا، این دیدار سه سال است برگزار نشده. شاعران نامه‌ای خدمت ایشان نوشتند و از ایشان خواستند حتی اگر شده به‌صورت مجازی، این دیدار برگزار شود اما ایشان پاسخی دادند و جمله کلیدی‌شان این بود که برگزاری این مراسم به هر شکلی جز به شیوه‌ای که تاکنون برگزار می‌شده است، از صمیمیت آن می‌کاهد. دغدغه ایشان این است که جلسه‌ای بدون واسطه و صمیمی برگزار شود و وضعیتی که به دنبال کرونا پیش‌آمده باعث شده است برای سومین سال با وجود اشتیاق شاعران، این جلسه هنری و صمیمی برگزار نشود. به امید آن‌که شرایط در سال آینده به گونه‌ای باشد که این دیدار برگزار شود.

دیدگاه

آرایش سیاسی مقاومت برای محو اسرائیل

عبدا... سهرابی
دستیار وزیر خارجه

فضای غرب‌آسیا شاهد یک دگرگونی و تحول اساسی است. برخی گمان می‌کنند که با توجه به تحرکات جریان‌های تکفیری و همیاری غرب و آمریکا، موضوع فلسطین به فراموشی سپرده می‌شود و پشت پرده رژیم صهیونیستی می‌تواند اهداف نامشروع خود را خود به‌عنوان یک کشور با هویت مورد قبول جوامع جهانی و دولت‌های منطقه جابیندازد اما با این وصف ما شاهد تحولی تحت‌عنوان بیداری مردم در سرزمین‌های اشغالی، مسلح‌شدن کرانه باختری رود اردن و یکدست‌شدن همه گروه‌های فلسطینی با هدف اخراج اشغالگران هستیم.

نکته دیگر این‌که بحران اوکراین، تحولات و رخدادهایی که در این بخش از جغرافیای سیاسی رخ داده بسیاری از مسائل را روشن کرده است. ولودیمیر زلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین سال ۲۰۲۰ در یک موضعگیری آشکار ابراز امیدواری کرد هرچه زودتر یک کشور کوچک صهیونیستی در این منطقه تاسیس شود و این مساله حکایت از همراهی و همکاری غرب و اسرائیل برای ایجاد یک کانون صهیونیستی جدید دارد.

سرزمین‌های اشغالی هم طی این سال‌ها تحولات زیادی را به خود دید. از زمان دونالد ترامپ پشتیبانی از اسرائیل فزونی یافت و حتی تلاش‌های زیادی از سوی ایالات‌متحده برای تغییر پایتخت صورت گرفت. بااین‌وصف استقبال چندانی از این طرح از سوی کشورها صورت نگرفت. جمهوری اسلامی ایران در طول چهار دهه گذشته همواره بر حمایت از مردم فلسطین تاکید کرده و آن چیزی که امروز در سند سازمان‌ملل از سوی وزارت‌خارجه جمهوری اسلامی ایران به ثبت رسیده این است که ما خواهان برگزاری یک انتخابات شامل همه فلسطینی‌های داخل و خارج سرزمین‌های اشغالی برای تعیین‌تکلیف‌شدن آینده مدیریت کشور هستیم. این موضع همیشگی ایران بوده است و این سیاست همچنان ادامه دارد.

سال‌های پرفرازونشیبی بر جریان مقاومت گذشت. زمانی بود که اسرائیل بر توانایی گنبدآهنین خود می‌نازید اما بعد از وقوع تحولاتی مثل جنگ‌های ۳۳روزه، ۲۲روزه، هشت‌روزه و سه‌روزه شاهد بسط و گسترش اعتراضات مردم فلسطین در سرزمین‌های اشغالی هستیم و در ماه مبارک رمضان امسال این مقاومت به اوج خود رسید. با این‌که رژیم صهیونیستی در مواجهه با مردم در مسجدالاقصی از سیاست مشت‌آهنین استفاده کرد اما بااین‌وصف، مردم و رزمندگان فلسطینی از مواضع خود عقب‌نشینی نکردند. این مقاومت در کنار سایر مشکلات و بحران‌هایی که اسرائیل با آنها دست‌به‌گریبان است باعث شده در کنست اسرائیل ۶۰ نماینده مخالفت خود را با دولت نفتالی بنت اعلام کردند.

آرایشی که امروز نیروهای مقاومت در داخل سرزمین‌های اشغالی گرفتند حاکی است مقاومت همچنان با قوت و قدرت به مقابله خود با رژیم صهیونیستی ادامه می‌دهد و به نظر می‌رسد با توجه به تحرکات اخیر، پیش‌بینی رهبر معظم انقلاب اسلامی درباره نابودی رژیم اشغالگر قدس بیش از پیش به تحقق نزدیک شده است.

نگاه

مراقب سیگنال انحرافی دولت بایدن باشیم

حنیف غفاری
دبیر سرویس بین‌الملل

در روزهای اخیر، رسانه‌های وابسته به حزب دموکرات در آمریکا به ارائه گزارش‌ها و تحلیل‌های گوناگونی با محوریت بروز اختلافات عمده میان بایدن، جمهوریخواهان و حتی برخی دموکرات‌ها بر سر مذاکرات وین و پروسه احیای برجام روی‌آورده‌اند. بر این اساس، رسانه‌ها به سخنان برخی سناتورهای دموکرات مخالف توافق هسته‌ای و احیای آن، مانند باب منندز و بن‌کاردین استناد می‌کنند. مواضع سلبی سناتورهای جمهوریخواه مانند لیندسی گراهام، تد کروز و تام کاتن نیز به‌صورتی پررنگ‌تر در رسانه‌های غربی انعکاس پیدا می‌کند.

یکی از اصلی‌ترین دلایل رویکرد رسانه‌ای کنونی از سوی غرب، القای «پیچیده سازی روند احیای برجام» و «محدود بودن قدرت امتیازدهی دولت بایدن» در مذاکرات وین است. به عبارت بهتر، کاخ سفید در یک بازی سیاسی-رسانه‌ای که صورت و ظاهری کاملا واقعی دارد، تلاش می‌کند به بهانه وجود اختلافات عمده در میان طرفداران و مخالفان آمریکا در قبال مذاکرات وین از پذیرش برخی تعهدات و بایسته‌ها در روند احیای این توافق سرباز زند. این بازی، در سال ۲۰۱۵ میلادی و در دوران ریاست جمهوری اوباما نیز از سوی کاخ سفید مورد استناد و توجه قرار گرفت: جایی که مناقشه دولت پیشین آمریکا و سناتورهای ناراضی از انعقاد این توافق مورد استناد دائمی رسانه‌ها قرار می‌گرفت. در نقد و بررسی این روند باید تاکید کرد رویه فنی-حقوقی بازگشت آمریکا به برجام براساس قانون بازنگری توافق هسته‌ای ایران (INARA) صورت خواهد گرفت. این روند حقوقی، یک روند ایجابی نیست. به‌عبارت بهتر در صورت اعلام توافق نهایی از سوی دولت آمریکا، اصل بر تصویب آن است مگر آن‌که اکثریت مطلق مجلس نمایندگان و سنا (دوسوم کنگره) با احیای برجام مخالفت کنند. با توجه به ترکیب مجلس نمایندگان و سنا، چنین مساله‌ای در عمل ناممکن است. بنابراین، دولت بایدن خود نیز به خوبی می‌داند که اساسا مانعی در مسیر احیای برجام در کنگره وجود ندارد. در چنین شرایطی بزرگ‌نمایی اختلافات موجود در آمریکا ، مصداق نوعی نشانی انحرافی محسوب می‌شود.

بدیهی است بزرگ‌نمایی اختلافات و شکاف‌های داخلی در آمریکا بر سر احیای توافق هسته‌ای، نوعی عملیات تاکتیکی با هدف بر هم زدن تمرکز تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای و دستگاه دیپلماسی کشورمان در مذاکرات وین (با هدف عبور از مطالبات بر حق جمهوری اسلامی ایران در مذاکرات) محسوب می‌شود. از زمان آغاز مذاکرات وین در دوران ریاست جمهوری بایدن، شاهد تلاش واشنگتن و تروییکای اروپایی در خصوص غلبه بخشی عوامل فرامتنی و بیرونی بر مولفه‌های متنی و حقوقی ـ فنی بوده‌ایم.حتی پس از خروج افرادی مانند ریچارو نفیو معمار تحریم‌های ضدایرانی و دن شاپیرو، سفیر سابق آمریکا در تل‌آویو از تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای این کشور، این روند به قوت خود باقی مانده است. اصلی‌ترین دلیل در خصوص این بازی نخ‌نما، دستان خالی ایالات متحده در ابعاد فنی، حقوقی و راهبردی مربوط به خروج از برجام و احیای مجدد آن است.